

УСТИНОВА Г.Л., аспірант; СІНЕЛЬНИК О.О., здобувач
Науковий керівник – кандидат с.-г. наук, доцент М.В. ЛОЗІНСЬКИЙ
Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА ЗИМОСТІЙКОСТІ БАТЬКІВСЬКИХ ФОРМ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ

Пшениця озима (*T. aestivum* L.) – головна продовольча культура України. Потенційна врожайність сучасних сортів пшениці м'якої озимої досягає 10,0-14,1 т/га і більше. Однак при впровадженні їх у виробництво генетичний потенціал сорту реалізується не повністю. Наближена до максимальної реалізація потенціалу врожайності забезпечується генотипом лише при наявності в нього високих адаптивних властивостей до несприятливих чинників довкілля.

Зимостійкість пшениці м'якої озимої в умовах Лісостепу України є одним з лімітуючих факторів у системі адаптивного потенціалу культури. Основними чинниками, що визначають зимостійкість пшениці, є морозостійкість, здатність протистояти різким коливанням температури, відсутність снігового покриву, тривале залягання льодової кірки та снігова пліснява.

Однією з головних задач при створенні високопродуктивних сортів пшениці озимої з високою стійкістю до несприятливих чинників в зимовий період є пошук нових джерел зимостійкості та залучення їх до гібридизації для створення нового вихідного матеріалу.

Дослідження проводили в умовах дослідного поля навчально-виробничого центру Білоцерківського НАУ впродовж 2016-2017 рр. Матеріалом для досліджень були 16 сортів пшениці м'якої озимої з різних селекційних установ, які за тривалістю вегетаційного періоду належать до різних груп стиглості, а саме: ранньостиглі (Миронівська ранньостигла, Білоцерківська напівкарликова, Знахідка одеська, Кольчуга), середньоранні (Золотоколоса, Чорнява, Щедра нива, Лісова пісня), середньостиглі (Антонівка, Єдність, Відрада, Миронівська 61, Столична) та середньопізні (Вдала, Добірна, Пивна). Зимостійкість оцінювали в польових умовах за відношенням кількості рослин, що перезимували до їх кількості перед входженням в зиму. Класифікація проводилася таким чином: дуже висока зимостійкість (понад 90 %), висока (71-90 %), середня (51-70 %), низька (31-50 %) та дуже низька (до 30 %).

Слабкий розвиток рослин пшениці на початку входження в зиму (фаза початку листоутворення), був пов'язаний із пізнім строком сівби, чому сприяла літньо-осіння посуха. Агрометеорологічні умови зимового періоду 2016-17 рр. були задовільні для перезимівлі пшениці озимої. Температурний режим був близький до середньобагаторічних показників.

Встановлено, що найвищий відсоток виживаності рослин спостерігався у сорту Щедра нива (97,5 %), а найнижчий – у сорту Єдність (86,9 %) за середнього показника по досліді – 94,7 %. Відсоток перезимівлі у сорту-

стандарту Лісова пісня становив 96,4 %, що поступається сортам Щедра нива (97,5 %), Вдала (96,6 %) і Кольчуга (96,5 %).

Результати досліджень свідчать, що більшість сортів відносяться до групи з дуже високим рівнем зимостійкості. Лише сорт Єдність, маючи відсоток перезимівлі на рівні 86,9 % належить до групи з високим рівнем зимостійкості.

Аналіз зимостійкості свідчить, що досліджувані сорти пшениці м'якої озимої віднесені до груп з високим та дуже високим рівнем зимостійкості. Однак сприятливі гідрометеорологічні умови, що склалися в період досліджень, не дають можливості зробити кінцеві висновки, щодо реальних показників рівня зимостійкості.